

JAUNAIS CEĻS

Agrofirmas „Sorkonais Oktobris“ laikrosts

Cena 5 kap.

RIEBIŅU PAGASTA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LĒMUMS

Noklausījušies un apsprieduši lauku vēlēšanu komisijas ziņojumu (ziņoja M. Ivanova), kura saskaņā ar Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Likuma par Latvijas PSR vietējo padomju vēlēšanām 22. pantu kontrolēja Riebiņu iecirkņa vēlēšanu komisijas darbu, pagasta Tautas deputātu padomes sesija konstatēja, ka lauku vēlēšanu komisija nav atklājusi kļūdas iecirkņa vēlēšanu komisijas darbā un Likuma par vēlēšanām pārkāpumus, kas varētu

iespaidot vēlēšanu rezultātus.

Līdz šim laikam ne iecirkņa, ne arī lauku vēlēšanu komisija, ne arī vietējās padomes deputāti neko nezina, par kādiem konkrēti pieļautiem pārkāpumiem iet runa iecirkņa komisijas darbā, kas iesniegti mandātu komisijai rajona Tautas deputātu padomes II sesijai.

Riebiņu pagasta Tautas deputātu padomes sesija nolēm: sakarā ar to, ka mandātu komisija, deputātu pagaidu komisija lietas apstākļu noskaidrošanu

veikusi atzīti, sesijas lēmums pieņemts bez būtības izskaidrošanas vēlētajiem, lūgt rajona Tautas deputātu padomi divu nedēļu laikā iepazīstināt vietējās padomes deputātus ar visiem materiāliem, kas attiecas uz Riebiņu iecirkņa komisijas darbu un sakarā ar to, ka rajona Tautas deputātu padomes otrās sesijas lēmums skar arī pagasta padomes deputātus, kas ievēlēti 1989. gada 10. decembrī Riebiņu 21. vēlēšanu iecirknī.

PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES IZPILDKOMITEJAS PRIEKŠSĒDĒTĀJAM, LAIKRAKSTAM «JAUNAIS CEĻS»

Protestējam pret rajona Tautas deputātu padomes otrās sesijas lēmumu par mandātu atņemšanu mūsu deputātiem. Mums nav satotama jūsu pozīcija. Kālab tāda attieksme pret mums, Riebiņu ciema iedzīvotājiem? Mūsu deputāts R. Kavinskis taču ieguva par 158 balsīm vairāk nekā viņa sāncensis.

Ar kādām gan tiesībām var neizņemt deputāta mandātu? Ja iecirkņa vēlēšanu komisijas darbā bija kļūdas, tad par tām lai atbild šīs komisijas locekļi, bet nevis mēs, vēlētaji. Mēs savas balsis vēlēšanu dienā — 1989. gada 10. decembrī atdevām par R. Kavinski.

Turpmāk atsakāties no

sava deputāta pārstāvniecības Preiļu rajona Tautas deputātu padomē.

Riebiņu ciemata vēletāji (51 paraksts)

P. S. Cienījamais biedri I. Sniker! Ja uz mūsu protestu netiks reaģēts, boikotēsim republikas Augstākās Padomes vēlēšanas.

Anatolijam Gorbunovam,

LATVIJAS PSR AUGSTĀKĀS PADOMES PREZIDIJA PRIEKŠSĒDĒTĀJAM

Pie Jums kārtējo reizi griežas Preiļu rajona 21. Riebiņu vēlēšanu iecirkņa komisijas locekļi cerībā panākt likumības ieviešanu un taisnīgumu. Par situāciju, kāda bija izveidojusies pirms rajona Tautas deputātu padomes otrās sesijas, Jūs, biedri Gorbunov, zināt pēc mūsu iepriekšējās vēstules, kuru Jums izsūtījām šī gada 7. februārī. 20. februārī rajona Tautas deputātu padomes otrajā sesijā netika atzītas 45. Riebiņu vēlēšanu apgabala deputāta R. Kavinska un 46. Opūgu vēlēšanu apgabala deputāta L. Sorokina pilnvaras (pievienojam informāciju par šo sesiju no rajona avīzes «Lenina Karogs»).

Kā mēs jau paredzējām, mandātu komisija kopā ar deputātu pagaidu komisiju (kuras locekļiem bija uzdots pamatīgi, objektīvi pārbaudīt faktus, kas bija izklāstīti vēstulēs) bija pārliecināta, ka jāpieņem lēmums, lai obligāti atrastu

kļūdas iecirkņa komisijas darbā. Deputāti — minētās pagaidu komisijas locekļi — bija veikuši vienpusīgu visu lietas apstākļu izskaidrošanu (visas detaļas tika skaidrotas tikai tiem, kas bija rakstījuši vēstules, citu vēletāju domām netika pievērsta nekāda uzmanība — vinus neviens vienkārši nepieminēja pat sesijā).

Ar iecirkņa vēlēšanu komisiju neviens nerunāja, nekas netika noskaidrots (lai gan par dažām izvirzītajām apsūdzībām bija taisni nepieciešama tāda tikšanās ar visu komisiju), ja neskaita mūsu braucieni pēc pašu iniciatīvas uz rajona centru 22. janvārī (par ko rakstījām Jums iepriekš).

Mēs esam nostādīti faktā priekšā, par kuru neviens neuzskatīja par vajadzīgu mums neko paskaidrot, pārliecinotus pierādījumus par mūsu darba kļūdām neesam saņēmuši (sesijas gaitu klausījāmies

pa vietējo radio). Tāpēc mēs protestējam pret tādu rajona Tautas deputātu padomes otrās sesijas lēmumu. Cik gan ilgi pie mums vēl turpināsies tādas nekārtības? Vai arī tagad mēs sāksim dzīvot pēc principa: kas nav ar mums, tas ir pret mums? Jo laikam jau ne velti mūsu brauciena laikā uz rajona centru 22. janvārī, kad tikāmies ar komisijas locekļiem, tur klātesošais LTF Preiļu nodaļas pārstāvis b. J. Svalba uz mūsu jautājumu: «Bet kas būtu, ja būtu ievēlēts jūsu deputāta kandidāts — Jāzeps Sņeps?» bez domāšanas atbildēja: «Tad viss būtu kārtībā.»

Mēs protestējam pret rajona Tautas deputātu padomes sesijas lēmumu.

Lūdzam LPSR Augstāko Padomi veikt vēlēšanu rezultātu pārbaudi, nepieciešamos pasākumus. **21. Riebiņu vēlēšanu iecirkņa komisijas locekļi**

Preiļu rajona Tautas deputātu padomes priekšsēdētājam I. Muzikantam, mandātu komisijas priekšsēdētājam A. Smirnovam

Zem šīs vēstules es, protams, varētu savākt pietiekami daudz parakstu, taču uzskatu, ka patiesība nekļūst mazāk patiesība, pat ja par to «balso» tikai viens cilvēks, un nepatiesība nekļūst mazāk nepatiesība, ja zem tās stāv simtiem parakstu. Zinu vienīgi to, ka ikkatram cilvēkam ir tikai viena sirdsapziņa un par to viņš atbild pats, tāpēc rakstu vienīgi savā vārdā.

Rakstu tāpēc, ka arī pēc otrās sesijas nebijis saņemti atbildi uz tiem jautājumiem, kurus jau iepriekš biju kopā ar citām Romualda Kavinska uzticības personām, izteikusi publiski. Vēl vairāk — šī sesija radīja manī jaunus jautājumus.

Pirmkārt, es nesaprotu, kāpēc tika izveidota pagaidu komisija Jermolajeva, Marcinkevičas un Pošeiko sastāvā — vai tāpēc, lai pārbaudītu, cik godprātīgi rajona vēlēšanu komisija pārbaudījusi sūdzības par 21. Riebiņu vēlēšanu iecirkņa komisijas darbu, vai arī lai palīdzētu mandātu komisijai izšķirt, vai R. Kavinska mandāts

ir derīgs komisijas pieļauto kļūdu dēļ? Pēc komisijas ziņojuma likās, ka mērķis bijis atbildes meklēšana uz pirmo jautājumu. Bet, ja tā, tad kāpēc rajona padomes sesija nekādi neizteica savu attieksmi pret iegūto rezultātu? Sūdzības, kuras rajona vēlēšanu komisija bija atzinusi par nenozīmīgām, pagaidu komisija atzina par tik lielā mērā nozīmīgām, ka izvirzīja prasību anulēt vēlēšanu rezultātus. Ko lai šajā gadījumā domā riebnieši? Kuram lai tic? It īpaši tāpēc, ka rajona vēlēšanu komisija no sesijas puses nesaņēma pat aizrādījumu par pārviršu vai negodprātīgu darbu.

Es gan biju iedomājies, ka pagaidu komisija lika izveidotā tāpēc, lai pārbaudītu ievēlētu deputātu pilnvaru tiesīgumu. Un tadā gadījumā tai, manuprāt, sesijai vajadzēja ziņot, cik sūdzības saņemtas, cik cilvēku izteikuši pretenzijas par 21. Riebiņu vēlēšanu iecirkņa komisijas darbu, kā arī pastāstīt sūdzību pārbaudes rezultātus arī tieši skaitliskā ziņā: par kuru kandi-

dātu būtu balsojuši tie, kas netika apmeklēti ar urnām, cik biļeteni bija nederīgi un nepareizi noformēti, par kuru deputāta kandidātu no abiem biļetenā ierakstītajiem — J. Sņepstu vai R. Kavinski — nodeva balsis tie vēletāji, kuriem 46. Opūgu vēlēšanu apgabala biļetena vietā tika iedots 45. Riebiņu vēlēšanu apgabala biļetens. Un tā soli pa solim par katru sūdzību... (Iekavās atgādināšu, ka R. Kavinska pārsvars bija 158 balsis, un ir grūti iedomāties, ka kopējais rēķins pēc sūdzību pārbaudes varētu nokļūt minusā).

Vēl es isti nesaprotu, kā varētu ietekmēt vēlēšanu kopuzdevumu kārtas numuru vēlāka ierakstīšana vēletāju sarakstos (jo skaitīti taču nevis saraksti, bet biļeteni), kā arī daži citi likuma burta pārkāpumi, tāpēc labprāt kā vēletājs būtu uzklājis Manincēvičas pasākējumu ar šajā lietā.

Tāpat nevaru piekrist tam, ka pagaidu komisijai būtu notikusi saruna ar 21. vēlēšanu iecirkņa komisiju, jo pati bija klāt,

kad notika šī tikšanās pēc tam, kad riebnieši trīs stundas bija izgaidājušies vispirms pie vienām, tad pie otrām durvīm. Tiesa, dažu iecirkņa komisijas locekļu izturēšanās varbūt arī neliecēja ar korektumu. Bet, vinus var saprast. R. Kavinska deputāta pilnvaru apturēšana lika viņiem gluži loģiski secināt, ka viņi tiek turēti aizdomās (nepierādītās) par apzinātu vēlēšanu rezultātu viltošanu agrofirmas vadītāja labā. Ne visiem pietiek aukstasinības šādā — apsūdzēto — stāvoklī. Tāču pagaidu komisijas atbildes reakcija, manuprāt, bija vēl mazāk korekta. Tā atļautos rīkoties tikai augstprātīgs priekšnieks pret nepaklausīgu pado-tajiem (abu grupu psiholoģiskās lomas taču šajā situācijā izveidojās apmēram tādas), nevis tiesībās vienlīdzīgi pilsoņi.

Mani izraisa neizpratni vēl arī tas, kāpēc neviens no deputātiem sesijā neradās kaut viens no šiem jautājumiem, kurus tagad esmu spiesta uzdot es, un kāpēc nebija neviens, kas vēlētos saprast, ka

viena jautājuma noskaidrošana faktiski tiek aizstāta ar pavisam citu.

Es rakstu ne tāpēc, lai aizstāvētu Riebiņu vēlēšanu iecirkņa komisiju par pārviršām likuma burta ievērošanā. Esmu gan pārliecināta, ka tas notika pieredzes trūkuma, bet ne godprātības trūkuma dēļ. Tāpat domāju, ka atkārtotās vēlēšanas (ja vien pamatoti, aizvainotie vēletāji tas neboikotēs) parādīs arī to, vai sesijas lēmums par R. Kavinska deputāta pilnvaru neatzīšanu bijis pareizs. Manas vēstules mērķis ir saņemt no Jums paskaidrojumu uz te izvirzītajiem jautājumiem, lai visi ar mani solidarē vēletāji varētu pārliecināties, ka rajona padomē ievēlēti patiesi kompetenti, godprātīgi, gan likuma burtam, gan tā garam nelokāmi sekojoši deputāti, kas katru jautājumu izšķir ar lielu atbildību, neietekmējoties no personiskām simpātijām vai antipātijām.

Sajā sakarībā nesaprotu, kāpēc bija nepieciešama atzīšana. (Sesi-

jas translēšanas gaitā acīmredzot būšu palaidusi garām to brīdi, kad sesija ar likumā noteikto balsu skaitu tā nolēma?) Man šķiet daudz pareizāka tāda prakse, kad, izšķirot kādu principiālu jautājumu, deputāti balso ne vien atklāti, bet pat publiski — ar savu uzvārdu norādi. Nebūtu slikti, ja Tautas deputātu padome turpmāk padomātu arī par šādu formu.

Es ļoti ceru, ka saņemšu atbildi caur laikrakstu uz visiem te pieminētajiem jautājumiem. Esmu pārliecināta, ka tas ir būtiski svarīgi visiem rajona vēletājiem. Mēs gribam būt droši, ka patiesi virzāmie uz tiesisku valsti, nevis nomainām vienas netaisnības pret citām. Un tas fakts, ka rakstu Jums šādu vēstuli, ir labākā liecība, ka pagaidām man uz to vēl ir lielas cerības.

Ar cieņu —

L. LAUCE

1990. gada 22. februārī

Preiļu rajona Tautas deputātu padomei

Mūsu 45. vēlēšanu apgabalā uz rajona Tautas deputātu padomi balotējās divi kandidāti, tajā skaitā arī kolhoza «Sarkanais Oktobris» priekšsēdētājs Romualds Kavinskis. 10. decembrī prioritāti mēs atdevām visu cienītam cilvēkam. Uz to mums bija pilnīgas tiesības. Ar zināmām bažām mēs viņam savu likteni uzticējām pirms vairākiem gadiem, kad tika apvienotas divas saimniecības: kolhozs «Krasnij Oktjabrj» un mūsu krievni vien atpalikuši «Družba». Es atkā-

Romualds Kavinskis, prasmīgi izvietojot kadrus, lievēlot stabilu un stingru darba disciplīnu, saprātīgu prasīgumu pret katru, lai nestu atbildību par uzticēto pienākumu, izklieģēja mūsu bažas, panāca, ka mūsu kopīgā saimniecība drīz vien iekļuva labāko pulkā.

Mūsu agrofirmas vadītājs ir visu cienīts cilvēks. Mēs protestējam pret to, ka pret mūsu kā vēletāju tiesībām izturas ar nievā-

ta mums grib uzspiest atkārtotas vēlēšanas? Ja jau tā, tad nebūtu bijis lieki pārinterēties pie mums, vai piekritām tādām lietām pavērsienam. Turklāt mēs gribam zināt, kādas tad isti kļūdas «novērotājs» pamanījis vēlēšanu komisijas darbā. Lai tad pelnītu sodu saņem pārkāpēji, taču negraujot cienīama cilvēka godu un labo vārdu, un neignorējot mūsu — vēletāju gribu.

Pieprasām iepazīstināt mūs ar pārkāpumiem vē-

šanā un neizsludināt jaunās vēlēšanas pret mūsu gribu. Kāda nolūka tiek slēpti to uzvārdi, kuri pieļāvuši kļūdas, un arī tie, kuri pamanījuši pārkāpumus (no kā ienākušas sūdzības)?

Mēs arī turpmāk atdosim savas balsis par cienījamu cilvēku — Romualdu Kavinski. Taču kamēr rajona padomē turpinās viņa diskriminācija, atsakāties no sava deputāta pārstāvniecības šajā padomē.

Pieniņu ciemata vēletāji

PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES IZPILDKOMITEJAS PRIEKŠSĒDĒTĀJAM, LAIKRAKSTAM «JAUNAIS CEĻS»

1989. gada 10. decembrī bija vietējo padomju vēlēšanas, mēs balsojām par saviem deputātiem, taču diemžēl rajona Tautas deputātu padomes sesija, vadoties no safabricētām (kā mēs domājam) sūdzībām neatzina mūsu deputātu pilnvaras un nolēma sarīkot atkārtotas vēlēšanas.

Ciemata iedzīvotāju lielākā daļa nobalsoja par saviem deputātiem, bet ja mūs šādā veidā apvaino, mums nav vajadzīgi citi deputāti rajona padomē. Citus nevēlēsim. Uz atkārtotām vēlēšanām neieradīsimies.

Riebiņu iedzīvotāji (6 paraksti)

1990. gada 14. martā pulksten 10:00 Riebiņu kultūras namā notiks kolhoza «Sarkanais OK-

JAUNRADES LAPPUSĪTE

NAAIZMERSTULE

Tu manis navaicoj

— Tu manis navaicoj, vai mīloju tāvu, svīdriņ laisteitu zemi.

— Vai mīloju skaneļu mežu, zelteitus telrumus, pučem izrūtotas pļovas, zemes acs — azarus...

— Es latvīte asul!

— Tu manis navaicoj, vai mīloju boltos svētnīcas, kur lauds kai tyuceņa maun, — kur latvišu sirdis caur dziesmēnu uz Divu steidzās.

— Tu manis navaicoj, vai es moku ar nabogim, nalaimeigim vīnūvit dzelvit, vai kūp ar vysim dzelvē eju...

— Es taķ latvīte asul!

— Es mosa vysu, kas spēš un osoros stīp rūkas uz jaunom, gaišokom di-nom, stīp rūkas un sauc: — Paleidz mums, Di-veņl!

— Navaicoj manis, vai mīloju tūs, kas steidzās uz gaismu, kas tūris vīneibas karūgā...

— Es latvīte asul!

— Tu manis navaicoj, vai mīloju zemiņikus — latvišu cilti, tautas nokūt-ni, kur boltals putneņš dzīd dziesmēnu, pīrcynoņ strodnīku pulku...

— Tu manis navaicoj, vai maņ labi ir dzeivot, kad apleik skumeigi raud...

— Es latvīte asul!

— Tu manis navaicoj, vai mīloju volūdu, kas skaista kai putna dziesmēna un vareiga kai pārkryuna bolss.

— Tu manis navaicoj!

— Nadūmoj, ka baile vai jaunums uzvarēs manu sirdi...

— Es latvīte asul!

— Mīloju Divu un. Jo Moti, un pēc Jūs Latviju par savu dzeivi valrok.

MADSOLAS JONS

Lynu zīdi

Pi kryutum rūzes
nāspraužu,
Par greznim maņ šī zīdi;
Es maigi lynus nūglaužu
Un klusī soku: — Zīdi!

Ir dzimtine bogota!
Salc sapnīm pylnī syly,
Jei amētistim greznota:
Zīd lyni dzīdri zylu.

Zīd azari un dūmokas
Por kolnym vigli veļās,
Un mokūplaivas burotas...
Ar sauli pylnas smejās.

Smej kautri latvju meitene,
Mirdz acīs dabasu krosa.
Un pošas tautas dvēsele
Ir lynu zīdim mosa».

stīl bērības un jaunības gadu grāmatas — it kā pa savām paša pēdām dzīlajā sniegā no meža brien atpakaļ uz tēva mājām. Vilkta paralēle staro sniega pārslām un grāmatu lapām. Tas ir novēlējums Latvijas zemei, tautai, literatūrai. Lai «bolti snīga lauki plāstūs ap gaišu lopu bogotom sātom un laudim.»

Pilnīgi jāpievienojas Preiļu rajona avīzē rakstītājam: «Viņa stāstos ir nemāksloti tēlota lauku cilvēku vienkārša dzīve ar visām bērām un priekiem, bet tēlojuma veids parasti ir tik silts un maigs, ka nemanot rodas vēlēšanās dzīvot, priecāties un pār-varēt grūtības kopā ar stāstā atveidotajiem cilvēkiem.»

Viktors TROJANOVSKIS

Neizsīkstošais avots

Ir tāds avots — jo vairāk no tā smel, jo bagātāks kļūst. Šis avots ir tautas daiļrade — folklo-ra. Mēs pat nespējam stā-dīties priekšā, cik pirms gadiem desmit un vairāk bagāti bijām, kad tautas nostāsti, dziesmas, dainas, pasakas, ticējumi bija no-lemti aizmirstībai un reti kurš tos gribēja atcerēties. Taču vajadzēja tikai da-žiem entuziastiem ķerties pie etnogrāfisko ansambļu izveidošanas, sākt vākt tiem repertuāru un uzstā-ties klausītāju auditorijās, kad izrādījās — bija at-segts viens posms, kuru veikot dienas gaismā, pa-rādījās lieliska zelta ķēde. Tai nav gala. Daudzi an-sambļi, folkloras kopas sa-vus repertuārus paplašinā-jušas jau tālu aiz simta un pastāvīgi rod to papildinā-jumu.

Mūsu rajonā ne mazums teicēju, kuras zina dau-dzus tautas dziesmu še-dēvrus, viņu pulkā ir pa-istamās Jadvīga Anspoka un Saunas pagasta etnogrā-fiskā ansambļa, tāpat arī Leikuce no Vārkavas pa-gasta, visjaunākā no tām, kuras zina daudz dziesmu un ar sirdi un dvēseli pie-ķerušies tām. Un arī pati vecākā no viņām, kam aiz muguras jau 86 gadi, — Anna Kaža no Ančkinu sād-žas.

Diemžēl, nekas nav mū-žīgs, nav mūžīga arī atmi-ņa, un arī tie ļaudis, kuri atceras šos dārgumus, zina vārdus un prot nodziedāt. Viņām pieder tā bagātība, kural nav cenas. — tautas

folklorā tās pirmatnēja veidolā, nevis speciālistu, komponistu veiktas tautas dziesmu apdares. Jo no dzi-ļiem avotu slāņiem nāk melodija, jo tā ir sirsnīgā-ka, jo lielāks ir tās spēks. Lūk, kāpēc mums ir jāpa-cenšas, lai nekas neietu zudumā no tā, kas ir šo un citu teicēju manta. Mū-su rajonā ir vairākas vi-deokameras un magnetofo-ni skaņu pierakstiem, — to ipašnieki varētu veikt svētu darbu, pabūt pie šim teicējam un pierakstīt viņu programmas, visu, ko atce-ras. Notis var pierakstīt tikai speciālisti, kas pār-valda šo zinātni, jo mums ir vajadzīgs paties, bet nevis sagrozīts materiāls.

Ar pamatotām tiesībām varam lepoties, ka Preiļu rajons ir viens no nedau-dzajiem, kurā ir un augli-gi darbojas vairāki etno-grāfiskie un folkloras an-sambļi, daudzi no viņiem pazīstami republikā, kon-certējuši aizrobežu ciemi-ņiem. Tas viss kopā ar citiem faktoriem bija pa-mats, ka Friča Brīvzemnie-ka latviešu folkloras bied-rības domei radās ierosi-nājums šādu biedrību iz-veidot arī Latgalē ar cen-tru Preiļos. Sagatavošanas darbs rit pilnā sparā, tiks apvienoti tautas daiļrades spēki gan no mūsu, gan Daugavpils, Krāslavas, Rē-zeknes, Ludzas un Balvu rajoniem. Mūsu biedrības priekšsēdis ir slavēnā an-sambļa «Skandenieki», ku-ri pierakstījušies Brīvdabas muzejā, vadītājs Dainis Stalts, nenogurdināms en-

tuziasts. Biedrības mērķis un uzdevumi ir vākt un saglabāt tautas gara man-tas, visu veidu folkloru, popularizēt to plašas pub-likas vidū. Arī mūsu no-daļa izvirza šādu pat mēr-ķi. Mēs ceram, ka atradi-sies cilvēki, kuri pazist teicējas, ar āedzīgām sir-dim un izmantojot tehnis-kās iespējas, ķersies pie šīs lietas, brīdinot par to kultūras nodāju, saņemot tajā nepieciešamos meto-diskos norādījumus un pa-domus. Šajā druvā darba ļoti daudz, un kas pie tā stājies, tas tam paliks uz-ticīgs visu dzīvi.

Mūsu biedrībai ir plaši statūti, kuros ietilpināti visdažādākie darbi folklo-ras bagātību atklāšanā un saglabāšanā, kas ar milzī-gām un spēcīgām saknēm aiziet tālu gaissimtu dzīlēs.

Folkloras draugiem or-ganizatoriskie pasākumi cieši savijušies ar kārtējo un perspektīvo uzdevumu risināšanu, ar gatavošanos tuvākiem un tālākiem svē-tkiem, ar kuriem ļoti ba-gāts šis gads, bet nākamā-jā mums būs jāpiedalās festivālā «Baltica-91». Biedrības dome jau izstrā-dājusī festivāla galvenos virzienus, kas kļūst par tradīciju. Tas notiks jūni-jā un tiek vēltīts sadzīves un ģimenes tradīciju tema-tikai. Tas nozīmē, ka mums arī uz vietām būs vairāk uzmanības jāpievērš tieši šim tradīcijām.

Sogad visnopietnākais notikums, bez šaubām, būs jubilejas, 20. Vispārīgie Dziesmu un deju svētki,

kuru prelūdija paredzēta Daugavpili. Šī grandiozā un krāšņā pasākuma ietva-ros Rīgā Brīvdabas muze-jā ar koncertu jāpiedalās arī mums — turp dodas divi kolektīvi: Riebiņu et-nogrāfiskais ansamblis un Līvānu folkloras kopa «Daiļrade», — koncertu sniegsim aizrobežu ciemi-ņiem, bet pēc tam notiks oficiāla pieņemšana. Vēlāk mums vairāki koncerti pa-redzēti dažādās vietās Rīgā.

1. jūlijā posamies uz folkloras svētkiem Dainu kalnā pie Siguldas, te uz-stājas Saunas etnogrāfis-

kais ansamblis. Uz svē-tkiem brauks arī citi. Mūsu dziedātāji šajā brīnumjau-kajā vietā bija arī pagā-jušajā gadā, kad Dainu kalns tika ielīgots, — dziesmas skanēja braši. Skulptors Indulis Ranka turpinājis darbu pie jaunu, akmeņi kaltu kompozīciju veidošanas, ko uzstāda pie šī kalna un tā tuvumā, — tos mēs ieraudzīsim svētku reizē.

J. TEILĀNS,

Friča Brīvzemnieka lat-viešu folkloras biedrī-bas domes loceklis

MADSOLAS JONS

Nu bolta šyupeļa uz
malnu zorku
Caur tamsu ilgu bezdeielga
skrin;
Zam jyuras saule roksta
dīnai svorku,
Por zemi polsa pusnakts
mygla brīn.

Ijjudz tu skrējēja zyrgu,
Ceļu kas pokovim zvona.
Un' tod pa mikrēšja myrgu
Atbrauc šur, tu, jauneiba
muna...

ZELMA ROŽĀNE

Cik mūžības esmu jau viēna?
Cik mūžības viēnai vēl būt?
Izplēn un sadrūp dienas.
Spēju vien zaudēt, ne gūt.
Cik mūžības meklēt vēl tevi
Sejās, kas garām man peld?
Smags ir šis, klusēšanas,
Melu un mierā zelts.
Smaga šī aizlēšana
No visa, kas likās skaists.
Kā mirāža tava seja,
Kā mirāža tukšnesi gaiši.
Izolestām rokām tveru
Mirkļus un skatiņus vēl.
Izbirst kā smiltis caur pirkstiēm.
Aiztek. Un pazūd, Zēl.
Palaidām. Nenoturējam.
Kā sāsista spuldze jau dziļst
Mila, ko tukšumā sērām,
Nemācēdami ciest.
Izplēn un sadrūp dienas,
Ir sācies un beidzies viss.
Cik ilgi tevī vēl meklēt
Pulnos, saulē un debesis?

AL. ADAMANS

Senejos dīnos

Es gaišā jūnijā reitā
Pa dzimtnes telrumim goju
Vēl piģuļā zvāgoja zyrgi...
Pošam namonūt es apstastoju.
Un ilgi es stovēju, ilgi,
Un nazynu kopēc un ko
Maņ palyka bezgola, bezgola žāl
To laika... jau pavadeito...

Un bejušos palākos dīnas,
Kod nabeja naudas, ni maizes.
Maņ lykos tik saulatni mīlas
Un nūmastas vysas raizes.

Dzejnieks A. Vējāns.
A. RANCĀNA kokgrlezums

Gaišās lapas

Pagaidām vēl nav visai kupls latgaliski rakstītais literatūras klāsts, kas sa-vākts mūsu bibliotēkās. Citu starpā uzmanību sais-ta kāda paplāna grāmati-na laika gaitā padzeltēju-siem vākiem. Tie ir Vla-dislava Loča apgādā Dau-gavpili 1943. gada augus-tā 3 000 eksemplāru me-tienā klajā laistie Viktora Mundura «Stosti». Kas ir šis tikpat kā nezināmais autors?

Viktors Mundurs dzimis 1914. gada 10. jūnijā Li-vānu pagasta Augšmuktos. Mācīties Aglonas gimnāzī-jā, tad Romas arhidiecezes katoļu teoloģijas augstsko-lā. Pēc diviem gadiem stu-dijas turpinājis Latvijas Universitātes Filoloģijas un filozofijas fakultātes vēstures nodalā, reizē it rosīgi darbotamies latviešu

katoļu studentu biedrībā. Kādu laiku strādājis par universitātes Teoloģijas fakultātes kancelejas darb-vedī, pēcāk bija dabūjis vietu Valsts bibliotēkā.

Skīta, ka dzīve iegājusi normālās slīdēs, un jau-neklī gaida gaiša nākotne. Taču nāca bagais 1941. gada 14. jūnijs, un Vik-tors Mundurs, tāpat kā daudzi Latvijas labākle dēli un meltas ar varu ti-ka izrauts no ierastās vi-des. Sekoja ilgais un mo-ku pilnais ceļš lopu vāgo-nā uz Padomju Krieviju. Šis Golgātas ceļš Sibīri-jas nāves nometnēs aprak-stīts biļetenā «Moras Zeme» publicētajās nesen aizsaulē aizgājušā mūsu novadnieka arheologa, vēs-

tures zinātnu kandidāta Vladislava Urtāna atmiņās. Viņi, toreiz 27 gadus ve-cais Viktors un par 6 ga-diem jaunākais augstsko-las students Vladislavs, iepazīnušies Soļkamskas leģerī. Viktors šķitīs neru-nīgs, taču allaž līcis, ka viņš taisoties uz smaidīša-nu. Vladislavs bijis daudz izturīgāks, varējis ēst visu ko un pat spējis saviem sāpju ceļā līdzgājējiem, saviem cietušajiem brā-ļiem rakt kapus. Arī Vik-toram... Par tādiem gai-šiem cilvēkiem kā Viktors Mundurs palikušas laika-biedru atmiņas, palikuši viņu labie darbi.

Viktora Mundura (psei-donīms Viktors Skula) pirmie mēģinājumi litera-

tūras druvā ir dzejoļi, kas jau gimnāzijas gados ie-spiesti katoļu jaunatnes mēnešrakstā «Saulēite». Vēlāk, kad Aglonas gim-nāzijas direktors A. Broks sāk vadīt žurnālu «Zīdū-nis», jauneklis ražīgi pub-licējas arī tajā. Tas pats turpinās studiju gados. V. Mundura daiļdarbi parādās arī «Gaismā», «Latgolas Vordā», «Katoļu Dzeivēs». Viņš raksta tēlojumus, ap-cerces par literatūru, citām kultūras parādībām. Diem-žēl, šī viņa daiļrades man-tojuma daļa vēl nav pil-nīgi apzināta un apkopota.

Visraženāk jaunais au-tors strādā stāsta žanrā, un tikai tie pagaidām arī ir savākti vienūviet. Grāmatā «Stosti» St. Sausa sakār-tojumā sakopots tas, kas 1932. — 1940. gados publicēts «Latgolas Vor-dā», «Zīdūni», «Jaunajā Vordā», te ietilpināti arī

Jaunais Ceļš

Agrais pavasaris

Droši vien pēdējos simts gados nav bijis gadījuma, ka februāra beigās pāri laukiem sāk skandināt savas balsis negausigie cūriņi. Sogad tā ir noticis. Atlidojuši arī strazdi, siltākajos vakaros aizvien skanīgāk izvingrina balsis. Sniega ziemas mēnešos bija gūzām pieticīgi, smilšainākās vietās zeme jau apzūvusi, tai daudz ko neskādē ne lietus, kas brīžiem uznāk, ne arī sniegs — dara savu pavasara darbu. Kad pieturas 5 un vairāk grādi virs nulles, pavisam pavasarīgas strāvas jūtas gaisā.

Sarosījušies arī citi putni, vārnas un kovārņi liešņki pārstaigā pālsos laukus un arumus, zilītes jau labu laiku «kaļ lemešus» — skandina savas īpatnējās melodijas, kas atgādina smalku laktas dimdēšanu. Pamodušies bērzi, pa stumbriem un zarlem dzen sulās, tās izspiežas caur ievainojumiem mizā.

Februāra beigās, marta sākums — un pavasaris! Ists dabas brīnums.

PAAUGSTINĀTA PIEPRASĪJUMA PREČEM — RINDA CIEMA IZPILDKOMITEJĀ

Preces nosaukums	Iedalītais skaits	Rindā no 1989. gada
Ledusskapji	22	11
t. sk.		
ZIL, «Minsk», «Snaige»	12	10
«Saratov»	4	—
«Kristall», «Inej»	5	—
Saldešanas kamera	1	1
Veļas mazgājamās mašīnas	46	10
t. sk.		
«Caika» (ar centrifūgu)	4	1
«Rīga-17»	28	—
mazgabarīta centrifūgas	12	6
centrifūgas	2	4
Motocikli	4	—
t. sk.		
MT-11	1	—
«Iž-Planeta» ar blakusvāģi	1	—
«Iž-Jupiter» ar blakusvāģi	1	—
«Java-350»	1	—
Televizori	31	8
t. sk.		
melnbaltie	5	1
krāsainie	26	7
Sujmašīnas	5	9
t. sk.		
rokas	3	3
elektriskās	2	6
Putekļu sūcēji	23	1
Mēbeles:		
Sekcijas	10	11
t. sk.		
«Agnese»	2	6

«Laima»	5	1
«Sigulda»	1	2
«Imanta-4»	2	1
Garnitūras un komplekti	3	6
t. sk.		
«Agnese»	1	2
«Sigulda»	1	1
«Imanta»	1	2
«Renāte-stils»	—	1
Guļamistabas garnitūras	2	5
t. sk.		
«Terēze»	1	—
«Brīgita»	1	—
Virtuves mēbeļu komplekti	2	6
t. sk. «Gunta»	2	—
Priekštelpu mēbeļu komplekti	9	5
t. sk.		
«Raita»	8	4
«Liepa»	1	1
Atpūtas stūritis «Helēna»	2	7
Divāni un divāngultas	17	4
Stūra divāni	1	—
Guļamkrēslī	11	7
Pusaudžu divāni	1	—
Atpūtas krēslī	2	—
Gultas — vienvietīgas	4	—
divvietīgas	5	—
Tahta	1	—
Skapji	11	1
t. sk.		
4-durvju	4	—
3-durvju	5	—
2-durvju	2	1
Sallekamļi galdi	12	—

Tiem, kuri vēlas iegādāties kādu no te nosauktajām precēm, laikā no 5. līdz 12. martam ir iespējas pierakstīties rindā Riebiņu pagasta izpildkomitejā, nevis patērētāju biedrībā, kā tas bija citus gadus.

(Nobeigums, sākums 8. numurā.)

Ar mehānisko piesārņojumu jāsaprot cilvēku darbošanās gaitā radušies cietie atkritumprodukti — metālskie priekšmeti, autoriepās, pudeles un tam līdzīgi, kā arī sakritušie koki, to un krūmu veidošie aizsprosti, kas ietekmē plašu teritoriju, radot pārpusvošanos, kavē zivju migrāciju. Nebūtu vēlams arī krastos augošo krūmu pārkaru veidošanās, lapotņu savīšanās, kas traucē. Šeit palos iespējama aizsprostojumu veidošanās, bet upēm ar lēnu tecējumu, vasarās — pastiprināta aizsērēšana.

Labā pieredze koku sakrītumu tīrīšanā gūta Engures upē, kur sākumā tos atzaroja un sazāģēja īsākos gabalos, tad ar traktoru palīdzību izvilka krastā. Līdz ar to atbrīvojās zivju ceļi, tika novērsta pārpusvošanās iespēja, jūtami uzlabojās arī apkārtējais ainaviskais vairošanās. Saglabājot pār upi pārlietušos koku, jāskatās, lai tas nesniegtos pār visam plūdamam.

Regulētu upju krastus, kurām ir kļūveidīgs vai trapecveidīgs šķēršļprofils, ieteicams apstādīt ar melnalkšņiem vai baltalkšņiem, kārkļiem, ievām, uz vienu kvadrātmetru izvietojot 1—3 stādāmos materiālus, izstāda apmēram 0,5 metru

attālumā no krasta augšmalas. Pēc pāris gadiem izveidojusies koku un krūmu josla noēnos upi, tajā izzudīs augstākie ūdensaugi, kā arī lakstaugi nogāzēs, līdz ar to vairs nebūs vajadzīga upju regulāra izplaušana. Ik pēc 10—15 gadiem šajos stādījumos veicamas sanitārās circes. Sādi apstādījumi noder arī kā ekrāni pret vēja darbību, atsevišķas koku grupas padara daudzveidīgāku apkārtni. Koku noēnojums ir izdevīgāks nekā ikgadēja krastu nogāžu apļaušana.

Uz katrēm 100 metriem upes tecējuma vēlams atstāt 20—30 metrus platus neapstādītus posmus. Upes apgaismotajos posmos, atstātoties ūdensaugiem, ieviešas daudzveidīgas ūdens organismu formas, kuras ir zivju barības bāze. Šajos posmos ieteicams veidot zālājus 10 metru platumā. Kategoriski nav pieļaujama zemes apstrādāšana līdz pat krasta nogāzei. Aizsargstādījumu platumus ir atkarīgi no reljefa īpatnībām — lēzenos krastos vēlams 10—15 metru platumā un var saglabāties kā zālājs vai pļava, nogāzēs, stāvākās par 15°, izveidojama vismaz 1—2 metrus plata koku un krūmu josla. Pastāv sakarība starp

upes platumu, straumes ātrumu, gultni un to apdzīvojošo organismu daudzveidību. Straumes ātruma spektrs nosaka vides piemērotību noteiktām bezmugurkaulnieku un zivju kopām. Būtiska nozīme ir arī gultnes profilam — akmeņiem, kokiem un citiem veidojumiem, kuri saskaldā plūdumu. Šādos posmos ūdens piesātināts ar skābekli, kas pastiprina organismu vielmaiņu un tādējādi veicina arī ūdeņu attīrīšanu. Regulētajos posmos nepieciešams veidot mākslīgas pārgāzes un atsevišķas bedres — slēptuves. Dabiskos apstākļos ar organismiem visbagātākie ir tie posmi, kuros strauļteces mijas ar iedzelmēm. Regulētajos upju posmos atstāt vai no jauna novietot atsevišķus akmeņus vai to grupas un tajās vietās, kur straumes ātrums lielāks par 0,2 metri sekundē. Pie mazāka ātruma ap akmeņiem izgulsnēties smiltis un sanesas. Ja ātrums ir lielāks, notiek gultnes erozija un veidojas zivīm labvēlīgas iedzelmēs. Mākslīgās strauļteces var veidot arī no koka konstrukcijām, līmeņa izmaiņas pirms un pēc tam nedrīkstētu būt lielākas par 0,2—0,3 metriem, jo tas traucē zivju migrāciju.

Strauļteču un īpaši pārgāžu veidošana regulētajos posmos obligāti jānosaka ar zemes apsaimniekotāju, jo nekorektas darbības rezultātā iespējama krastu erozija un meliorācijas sistēmu bojāšanās. Strauļteces veidojamas tikai tur, kur krasti ir nostiprināti pret eroziju ar akmeņu sakopojumiem vai joslām, ar koku un krūmu sakņu sistēmām. Visefektīvākā tecējuma sadalīšana plūsmās panākama ar akmeņu sakopojumiem, kuriem ir asimetriski veidotie spārni. Zivju krājumu regulētajās upēs iespējams atjaunot, taisnajos posmos izveidojot sānu paplašinājumus ar rādīšu apmēram 1,5 metri. Tā malās nostiprina ar akmeņiem, pašu regulāri attīra no sanesām. Zivju resursu pavairošanai efektīvas izrādījušās arī pārsegveidīgas slēptuves, kuru platumus ir mainīgs, bet nepārsniedz 1,5—2 metrus. Posmos, kur paralēli upes plūdamam saglabājušās vecupes, tās noteikti iztīrāmas un savienojamas ar upi. Dūņu slāni no tām visvieglāk izvākt ar liekškerveidīgām lāpstām. Jāatceras, ka pavasaros vecupes kalpo kā zivju slēptuves, vēlāk kā nārsta vietas un barības bāzes papildinātājas.

Latvijā uz mazajām upēm ir ap 700 dzirnavu dīķi (LME, 1961.). Liela daļa no tiem ilgstoši nav kopti. Bet tie ar ūdenspārgāzēm var noderēt par universālam attīrīšanas iekārtām, kurās, mērķtiecīgi izvietojot ūdensaugu joslas, nogulsnejas lielākā daļa no laukiem sanesto minerālmeslu, šīs ūdenskrātuves darbojas kā biogēno minerālelementu koncentrētājas. So krātuvju pārgāzes darbojas kā enerģiju nepatērējoši aeratori. 1,5 metrus augsta pārgāze ūdenī izšķīdina skābekļa daudzumu palielina par 10—15%. Tikpat augsta kas-kādveida (trepveida) pārgāze ūdenī piesātina vēl par 30%.

Intensīvas saimniekošanas rajonos mazajās upēs tiek ievadīti meliorācijas grāvji, notekas no fermām un citiem objektiem — uz katra no tiem ieteicams ierīkot biodīķi — 1,5—1,7 metrus dziļu un 10 metrus garu posmu, kura lejasgals apstādīts ar vilkvāļiem, ezermeldriem, ežgalvītēm un niedrēm, krasti nostiprināmi. Šie dīķi izsūsnē slāpekli, fosforu un kāliju, daļa no tiem tiek akumulēta augos, tāpēc vīmaz reizi gadā vasaras beigās tie jāizplūauj, divos

gados reizi jāattīra no izgulsnētajām sanesām. Pastāvot šādiem dīķiem, vispārējais ekoloģiskais stāvoklis ir stabilāks, tos kā slēptuves var izmantot arī zivis.

Apkopjot upes, nepieciešams attīrīt arī tajās ietilpušos avotus. Tas ir būtiski ne tikai no mūsu tautas ētiskās attieksmes pret avotiem kā tīrības simboliem, bet arī no praktiskā viedokļa, jo atkarībā no ūdens temperatūras tajā mainās arī izšķīdusā skābekļa daudzums, kura šķīdība ir apgriezti proporcionāla ūdens temperatūrai. Līdz ar to upes vairāk bagātinās ar skābekli, palielinās to pašattīrīšanās spējas. Pret skābekli prasīgās zivis — laši, foreles, taimiņi — savas nārsta vietas veido avotu izplūdes vietās.

Mazo upju ekoloģiskās stabilitātes nodrošināšanas tehniskie risinājumi prasa zināmus kapitālieguldījumus, taču to ieguldīšana ir attaisnojama, jo taču ir jāaptur upju sistēmu aizvien pieaugoša degradācija, kura neatgriezeniski noplicina arī mūsu apkārtējo vidi. Ekonomiski attīstītajās valstīs dabas aizsardzības pasākumiem izlieto līdz 8 procentiem no valsts budžeta, bet PSRS — līdz 3 procentiem.

A. URTANS

Redaktors A. RANCANS

Sludinājumi

7. martā pulksten 20.00 Riebiņu kultūras namā notiks Starptautiskajai sievietu dienai veltīts

SVETKU KONCERTS.

Mākslinieciskās pašdarbības koncerta programmā

5. martā pagasta izpildkomitejā jāpiesakās tiem iedzīvotājiem, kuriem šogad nepieciešami būvmateriāli ēku remontam.

Lai pārstāvētu Riebiņu ciemu rajonā organizētajā

ROKDARBU IZSTADE.

aicinām pieteikties tos ciema ļaudis, kas ada šuj, tamborē, izšuj utt. Savus

— dziesmas, dejas, ainavas no ciema dzīves.

Pēc koncerta — pulksten 22.00 — dejas.

Kultūras nama administrācija
Arodbiedrības komiteja

labākos darbus lūdzam nodot Riebiņu kultūras nama direktorei līdz š. g. 8. martam.

Kultūras nama administrācija

Apsveicam!

Gadi, gadi... Tie nav apturami skrejā... Skaties, nu Tev vēl bija... padsmīt, bet nu jau... desmit. Tas nav daudz, Tu esi tikai plaukumā. Gadi iet un tur neko nevar darīt, kā tikai priecāties. Un darīt, lai

JUBILEJAS MARTA:

60 gadi —	Jevģenijai Senkovaļ — 4.,
	Bronislavai Rumpai — 11.,
	Jānim Vanagam — 23.,
	Nadeždai Orlovai — 25.,
	Venerandai Eidukai — 27.,
	Nikolajam Pakulevam — 30.,
75 gadi —	Teklai Rutkovskai — 9.,
80 gadi —	
	Malvīnai Kirilovai — 2.,
	Antonīnai Volonteļ — 9.,
50 gadi —	
	Alevtīnai Krasnopjorovai — 12.,
65 gadi —	Monikai Mūrnceļ — 20.,

paliktu plema. Tāda paliks, to mēs jau zinām.

Cienijamā Līga Olga Zenkeviča, mūsu laikraksta līdzstrādniece! Sveicam jubilejā un vēlam raženus panākumus, daudz enerģijas un visu ieceru piepildījumu!

Tavs «Jaunais Ceļš»

Kino martā

4. Tūristi izklaidējas (Ungārija).
5. «Dēkas ar akmeni» (ASV).
6. «Kļūdu nedēļa» (Čehoslovākija).
7. «Brauciens uz Indiju» 1. un 2. sērija (Anglija).
8. «Sampānieša dzirkstis» («Mosfilms»).
9. «Orfejs» (Francija).
11. «Bēgšana» (Francija).
12. «Dāmu tango» (M. Gorkija st.)
13. «Izliktais meklē meklē» (Itālija).
14. «Lellīte», 1. un 2. sērija («Mosfilms»).
15. «Karalis Kongs», 1. un 2. sērija (ASV).
16. «Solis», 1. un 2. sērija (PSRS, Japāna).

18. «Volstrits», 1. un 2. sērija (ASV).
19. «Tūristu bāze «Vilkrikle»» (Čehoslovākija).
20. «Atgriešanās brīvībā» (Indija).
21. «Visas ačgārnī», 1. un 2. sērija (Indija).
22. Sekojiet reklamam!
23. «Aelita, neizmācies vīriešiem» («Mosfilms»).
25. «Mazā Vera», 1. un 2. sērija (M. Gorkija st.).
26. «Brāli, atrodi brāli...» (A. Dovženko st.).
27. «Uzveic mīlestība», 1. un 2. sērija (Indija).
28. «Ja neesi man līdzās», 1. un 2. sērija (Indija).
29. «Pūznis» (Rumānija).
30. «Viadukts» (Ungārija, VFR, ASV).

JAUNĀIS CEĻŠ

Laikraksts «Jaunais Ceļš» («Новый путь») iznāk 1 reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sestdienās.

Redakcijas adrese: 228273, Preiļu rajona Riebiņu ciemā, agrofirmā «Sarkanais Oktobris». Telefons redaktoram un nodaļas vadītājam — 56732.

Pas. 207.
Met. 2200.

Iespēts Latvijas Izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā. Formāts — 1 nosacītā iespaidloksne.